

VARPA SIA

Priemonės, mažinančios žaliavų tiekimo iš Lietuvos riziką.

Šios rizikos mažinimo priemonės buvo parengtos siekiant įvykdyti visus tiekimo žaliavų atitikties principus, kriterijus ir rodiklius, nustatytus SBP Standarte 1: „Žaliavų atitiktis“ (<https://sbp-cert.org/documents/normative-documents/version-2/standards-v2/>), kaip tiekimo bazės įvertinimo (SBV) procedūrų dalis, SIA „Varpa“ (toliau – Įmonė) SBP sertifikavimą.

Rizikos mažinimo priemonės yra taikomos Standarto 1 rodikliams, kuriems nustatyta specifinė neatitikties rizika pagal „Patikslintą Lietuvos regioninę rizikos vertinimą“ (RRA) (<https://sbp-cert.org/documents/normative-documents/version-2/risk-assessments/>).

Visi kiti Standarto rodikliai laikomi turinčiais mažą neatitikties riziką.

Šios rizikos buvo nustatytos kaip specifinės RRA ir reikalauja rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimo:

- Rodiklis 2.1.3 „Pagrindinės rūšys, buveinės, ekosistemos ir didelės apsaugos vertės (HCV) teritorijos, susijusios su biologine įvairove tiekimo bazėje, turi būti išlaikytos arba pagerintos“,
- Rodiklis 2.2.2 „Ekosistemos, jų sveikata, gyvybingumas, funkcijos ir paslaugos tiekimo bazėje turi būti palaikomos arba gerinamos“,
- Rodiklis 3.2.2 „Pagrindinė žaliava neturi būti tiekama iš miško plotų, kuriuose sklypo produktyvumas yra mažas ir pagal vietinius apibrėžimus ar normas, teritorijos yra klasifikuojamos kaip mažos produktyvumo arba sunkiai atkuriami“,
- Rodiklis 3.2.3 „Pagrindinės žaliavos neturi būti tiekiamos iš tiekimo bazės miško plotų, kurie, pagal vietinius apibrėžimus ar normas, klasifikuojami kaip turintys daug anglies atsargų ir didelės išsaugojimo vertės (HCV)“,
- Rodiklis 4.1.10 „Turės būti įdiegtos apsaugos priemonės, skirtos darbuotojų sveikatai ir darbuotojų apsaugoti, kuriant, perduodant ir įgyvendinant politiką ir procedūras“.

Bendras rizikos mažinimo sistemos aprašymas

SIA „Varpa“ sukūrė savo rizikos mažinimo priemonių sistemą.

Šis rizikos mažinimo priemonių aprašymas pateikia bendrą įžvalgą ir žingsnius, kuriuos Įmonė atlieka kasdien, gaudama biomasę, kontroliuodama jos kilmę ir pašalindama netinkamą biomasės asortimentą. Rizikos mažinimo priemonės yra susijusios su pirminių ir antrinių žaliavų tiekimu iš Lietuvos miškų: apvaliosios medienos, malkų po kirtimo, medienos drožlių po kirtimo, skiedrų iš apaugusių žemės ūkio plotų, pjuvenų, skiedros kaip medienos likučių po medienos apdorojimo.

Proaktyvus lauko audito sistemų taikymas, taip pat galimybė gauti trečiųjų šalių dokumentinius įrodymus, leidžia gauti informaciją apie tiekimo riziką kiekvieno tiekėjo pristatymo lygyje.

Visos pirminės žaliavos tiekimo ir apvaliosios medienos tiekimas antrinės žaliavos gamybai turi identifikuoti biomasės kilmę, prie atitinkamų važtaraščių pridėdamos kirtimo licencijos kopiją.

Rizikos mažinimo planas ir intensyvumas nustatomi kiekvienai rizikai atskirai arba vienu metu prieš kirtimą, kirtimo metu ir po jo.

Lauko patikrinimų skaičius nustatomas pagal potencialiai rizikingų biomasės tiekimo kiekių skaičių.

Visos sutartys su tiekėjais apima reikalavimą atlikti būtinus patikrinimus ir priemones, kad būtų išvengta rizikingos kilmės biomasės.

Atliakant lauko testus įmonė naudoja savo sukurtus kontrolinius sąrašus, kuriuose audito specialistai įvertina atitinkamus kriterijus ir rodiklius, siekdami įvertinti, ar rizika gali būti laikoma maža.

Ginčytiniais ar sudėtingais atvejais įmonė pritraukia ekspertus rizikos mažinimo priemonėms atlikti arba siekiant pagerinti įmonės rizikos mažinimo sistemos efektyvumą.

Rizikos mažinimo procedūra Rodikliams 2.1.3 ir 2.2.2.

Dauguma Lietuvos miškuose esančių ES svarbos kertinių miško buveinių (KMB) turi tam tikrą apsaugos lygį pagal Natura 2000 statusą arba jų savanorišką apsaugą miškų valdytojų. Tačiau vis dar yra didelė KMB teritorija be teisinės apsaugos, ypač tai pasakytina apie privačius miškus.

KMB Lietuvoje gerai išžymėti.

Informacija apie vietas, kuriose yra KMB, taip pat kitas didelės apsaugos vertės (HCV) teritorijas yra prieinama svetainėje <https://www.geoportal.lt>.

Kiekvienas tiekėjas, norintis tiekti rąstus kaip atitinkančius SBE reikalavimus, turi patikrinti kirtimo teritorijas ar nėra KMB nurodytoje svetainėje, taip pat dokumentuoti šių patikrinimų rezultatus (pvz., archyvuoti ekrano nuotraukų išrašus).

Jei kirtimo teritorija neturi KMB, medienos žaliavos iš jos, kai ji atitinka ir kitų šiame dokumente nurodytų rodiklių rizikos mažinimo priemonių nuostatas, gali būti tiekiamos kaip atitinkančios SBE reikalavimus, o tiekėjas ant važtaraščių pažymi kelionės dokumentus „SBE NR“, nurodantį menką riziką.

Jei kirtimo teritorijoje yra KMB, tokie rąstai negali būti tiekami SIA „Varpa“ tiesiogiai ar per antrinių žaliavų tiekėją.

Norint išvengti netinkamų tiekimų iš naujų tiekėjų, SIA „Varpa“ atlieka kiekvieno naujo tiekėjo ir subtiekejo vietinius patikrinimus prieš jų pirmąjį tiekimą.

Kasmet SIA „Varpa“ ir toliau vykdo atsitiktinius auditus, kaip 0,8 padauginus iš kvadratinės šaknės nuo bendro kiekvieno tiekėjų kiekio, tolygiai paskirstydama patikrinimus per metus.

Antrinės žaliavos tiekėjai, t. y. pjuvenos ir kitos medienos atliekos, turi užtikrinti, kad visi įsigyti rąstai atitiktų bent FSC® arba PEFC® kontroliuojamo medienos reikalavimus.

Jie turi sekti visų savo žaliavų kilmę ir tikrinti kirtimo vietas ar nėra KMB bei surinkti atitinkamus dokumentinius įrodymus.

Šie tiekėjai apvaliąją medieną gali pažymėti kaip „SBE NR“, gavę ją iš SIA „Varpa“ patvirtintų miškų ūkio bendrovių.

Antrinės žaliavos tiekėjai gali patiekti dalį savo medienos perdirbimo atliekų, atitinkančių apvaliosios medienos tūrį, kuris pažymėtą kaip „SBE NR“, su užrašu „SBE NR“ savo važtaraščiuose.

Medienos likučių, kurie gali būti tiekami su „SBE NR“ ženklu įmonei, kiekiui nustatyti, šie tiekėjai turi vesti atnaujintą masės balanso apskaitą.

Minėtų rodiklių įšimtis 2.1.3 ir 2.2.2 suteikiama FSC sertifikuotiems miškotvarkos vienetams, kurie laikomi atitinkančiais aukščiau minėtus Rodiklių reikalavimus dėl HCV apsaugos miškuose, įskaitant KMB.

Rizikos mažinimo procedūra rodikliui 3.2.2.

Šis rodiklis turi būti tikrinamas visų pirminių žaliavų tiekimo atveju, įskaitant FSC arba PEFC sertifikuotus.

Tipiškas žemas produktyvumo rodiklis borealiniame regione yra $1 \text{ m}^3/\text{ha}$ per metus. Lietuvoje miškų produktyvumo lygis matuojamas ir vertinamas pagal vietovių indeksus (SI), kasmetinį prieaugį ir medžių stovų tūrį.

Valstybiniais miškams Lietuvoje taikoma vietovių indeksų metodika (SI) mažo produktyvumo miškams nustatyti, tačiau privačių miškų savininkai gali kirsti miškus su bet koku SI. Todėl privačiuose miškuose pirminė žaliava gali būti gaunama iš žemo produktyvumo miško teritorijų.

Norint išvengti pirminės žaliavos gavimo iš mažos produktyvumo miškų, įmonė prašo tiekėjų tikrinti miško produktyvumą kirtavietėse privačiuose miškuose. Subrendusių miškų stovo tūris turi viršyti 100 m^3/ha spygliuočių miškams, 50 m^3/ha lapuočių miškams, ir šių tūrių proporcinį vidurkį mišriems miškams. Taip pat proporcingai turi būti mažinama gauta riba miškams, kurie dar nepasiekė brandos.

Jei kirtimo teritorijos stovo tūris per ha bus mažesnis už ribą pagal aukščiau pateiktą metodiką, įmonė negalės gauti pirminės žaliavos iš tokios kirtimo teritorijos.

Rizikos mažinimo procedūra rodikliui 3.2.3.

Šis rodiklis turi būti tikrinamas visų įmonei tiekiamų pirminių žaliavų atveju, įskaitant FSC arba PEFC sertifikuotus.

Gali būti teritorijų, kuriose yra daug anglies atsargų ir HCV savybių, kurios nėra saugomos ir todėl gali būti naudojamos pirminės žaliavos tiekimui Lietuvoje.

Šis rodiklis visų pirma taikomas brandiems ir seniems miškams bei pelkių miškams.

Norint išvengti pirminės žaliavos gavimo iš teritorijų su HCV ir aukštomis anglies atsargomis, būtina patikrinti ar kirtavietėse nėra HCV buvimo. Informacija apie didelės gamtosauginės vertės (HCV) teritorijas yra prieinama svetainėje <https://www.geoport.lt>.

Kiekvienas tiekėjas, norintis tiekti SIA „Varpa“ pirminę žaliavą atitinkančią SBE reikalavimus, turi patikrinti HCV kirtavietes nurodytoje svetainėje ir dokumentuoti šių patikrinimų rezultatus (pvz., archyvuoti ekrano nuotraukų išrašus).

Jei kirtavietėje yra HCV, tokios žaliavos negali būti tiekiamos SIA „Varpa“.

Rizikos mažinimo procedūra rodikliui 4.1.10.

Miškininkystė gali būti pavojingas sektorius dirbti dėl darbo pobūdžio ir galimų nelaimingų atsitikimų.

Miškų ūkio darbuotojus dažnai dirba su sunkia technika, pavojingais įrankiais, sudėtingomis sąlygomis, atšiauriomis oro sąlygomis ir gali susidurti su pavojingais laukiniais gyvūnais.

Todėl miškininkystė yra didelė rizika susijusi su darbuotojų sveikata ir sauga.

Medienos apdirbimas taip pat kelia didelį pavojų darbuotojams, į kuriuos turi būti atsižvelgta medienos apdirbimo įmonėse taikant sveikatos ir saugos valdymą.

Pagrindiniai sveikatos ir saugos valdymo elementai miškininkystės ar medienos apdirbimo įmonėje turi apimti:

– Pavojų nustatymas darbo vietoje.

– Rizikos vertinimas, siekiant įvertinti nustatytų pavojų tikimybę ir rimtumą bei nustatyti tinkamas

priemonės jiems kontroliuoti arba pašalinti.

- Rašytinė politika ir procedūros, apibrėžiančios saugią darbo praktiką, avarines procedūras ir kitus darbuotojų sveikatos bei saugos reikalavimus.
- Darbuotojų mokymas ir švietimas apie darbo vietos pavojus, saugią darbo praktiką ir avarines procedūras.
- Darbuotoju aprūpinimas tinkaomis saugos ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis, siekiant sumažinti sužalojimo ar susirgimo riziką.
- Nustatyti pranešimo apie incidentus, sužalojimus ar ligas, įvykusias darbo vietoje, ir jų tyrimo procesą, siekiant nustatyti pagrindines priežastis ir imtasi pataisomųjų veiksmų.
- Reguliarus sveikatos ir saugos valdymo sistemos efektyvumo peržiūrėjimas ir vertinimas, siekiant nustatyti tobulintinas sritis ir užtikrinti, kad būtų laikomasi atitinkamų teisės aktų ir standartų.

SIA „Varpa“ licencijavimo audito specialistas iš anksto atlieka auditus pas Įmonės tiekėjus, sub-tiekėjus ir miško ruošos įmonėse, tikrindamas, ar yra taikomos visos nurodytos darbo saugos reikalavimai ir priemonės.

Audito tikslas – įsitikinti, kad tiekėjas laikosi darbo saugos taisyklių pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus.

Auditorius užpildo klausimyną ir įvertina kiekvieną paminėtą darbo saugos aspektą.

Iš pradžių, siekiant sumažinti riziką, licencijuojantis auditorius atlieka preliminarinius OHAS auditus prieš pradėdamas konkretaus tiekėjo ar sub-tiekėjo tiekimą.

Kasmet SIA „Varpa“ ir toliau atlieka atsitiktinius patikrinimus, kurie sudaro 0,8, kvadratinės šaknės nuo bendro kiekvienos rūšies tiekėjų skaičiaus, tolygiai paskirstydama patikrinimus per metus.

Rodiklio įvykdymo tikrinimo išimtis 4.1.10. suteikiama FSC ir PEFC sertifikuotoms įmonėms, kurios yra tikrinamos trečiųjų šalių OHAS auditoriais, sertifikuojančiomis organizacijomis.

Taip pat miško ruošos įmonės, dirbančios FSC FM/COC sertifikuotose miško operacijose pagal subrangos sutartis, yra stebimos ne tik miškų valdytojų, bet ir privalo laikytis FSC reikalavimų, nustatytų FSC-STD-01-001 v 5-3 2 principu.

Todėl miško ruošos įmonės, turinčios galiojančias sutartis su valstybiniais miškais arba FSC FM sertifikuotais miško savininkais, yra atleidžiamos nuo rizikos mažinimo veiksmų.

2025 m. vasario 25 d.